

چشم‌انداز اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴



پانید رحیمی

خبرنگار

سال ۲۰۲۳ با همه اتفاقات غیرمنتظره خود در حال رسیدن به روزهای پایانی است. اقتصاد جهانی امسال روندها و نوسانات زیادی به خود دید. این اتفاقات از ۷ اکتبر نیز تحت تاثیر جنگ غزه قرار گرفت. حال سوال این

تورم در مسیر عادی شدن

علی سعدوندی، متخصص بین‌المللی بانکداری، سرمایه‌گذاری، مدیریت ریسک و تحلیل سیاست‌گذاری اقتصاد کلان در گفت‌وگو با «فرهیختگان» پیرامون چشم‌انداز اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴ اظهار داشت: «امسال سیاست‌های اتخاذشده توسط بانک‌های مرکزی جهان در زمینه انقباض پولی به خوبی عمل کرد و سبب شد نرخ تورم جهانی به سرعت کاهش پیدا کند؛ به این ترتیب سال بعد اهداف تورمی کشورهای پیشرفته محقق خواهد شد. البته اکنون نیز بسیاری از کشورهای پیشرفته تا حدی به نرخ هدف دست یافته‌اند. بنابراین در سال ۲۰۲۴ میزان تورم با احتمال زیاد به سمت شرایط عادی میل خواهد کرد. از سوی دیگر دو پیش‌بینی وجود دارد؛ یک پیش‌بینی اینکه حجم بسیار بالای خلق پول مربوط به دوران شیوع پاندمی کرونا در سال آینده هم منجر به بقای تورم شود. از طرف دیگر سیاست‌های پولی با شدتی که در حال حاضر اجرا می‌شود احتمال ایجاد رکود در کشورهای توسعه‌یافته و پیشرفته را افزایش داده و در این راستا احتمال اینکه بانک‌های مرکزی نرخ‌های بهره را با سرعتی بیشتر از آنچه پیش‌بینی می‌شود کاهش بدهند وجود دارد.»



است متغیرهای کلان اقتصاد جهان در سال آینده چگونه خواهد بود؟ «فرهیختگان» برای بررسی چشم‌انداز اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴ با سه اقتصاددان گفت‌وگو کرده است. علی سعدوندی تحلیلگر سیاست‌گذاری اقتصاد کلان، پیمان مولوی اقتصاددان و مشاور سرمایه‌گذاری و امیرمحمد گلوانی اقتصاددان در این گفت‌وگو معتقد بودند اولاً اهداف تورمی آمریکا و کشورهای پیشرفته در ماه آینده محقق خواهد شد. بنابراین در سال ۲۰۲۴

فرود نرم یا سخت؟

سعدوندی درباره نرخ بهره و سیاست‌های پولی آمریکا و اتحادیه اروپا تصریح کرد: «بازگشت نرخ بهره و تغییر سیاست را در سال ۲۰۲۴ شاهد خواهیم بود. از انتهای نیمه اول سال، یعنی حدود چهار ماه دیگر بازگشت نرخ بهره را خواهیم داشت اما اینکه سرعت آن چقدر باشد به این موضوع بستگی دارد که اقتصاد جهانی به سمت رکود حرکت خواهد کرد یا خیر. اگر روند اقتصاد جهانی به سمت رکود نرود، یک اتفاق کم‌نظیر در تاریخ که در دهه ۹۰ رخ داد تحت عنوان فرود نرم را شاهد خواهیم بود. در غیر این صورت به‌رغم روندهای موجود احتمال اینکه در نهایت فرود سخت را شاهد باشیم هست. در زمینه طلا وضعیت بازار متعادل است و از سوی دیگر وضعیت بازارهای کامودیتی به جز نفت تا حد زیادی متعادل بوده و تا حدی روند نزولی را طی می‌کند. روند قیمت دلار در بازارهای جهانی با شاخص دلار قابل ارزیابی است. از آنجا که شاخص دلار در سال گذشته و همچنین در ابتدای سال جاری حمایت شده است، به نظر می‌رسد وضعیت دلار به سمت نرم شدن پیش رود، شاخص دلار با روند نزولی خود به افزایش محدود ارزش طلا منجر خواهد شد. میزان تقویت طلا که تا ۱۰ درصد و بیش از این نیز پیش‌بینی می‌شود وابسته به عوامل مختلفی است. برداشت من این است که بازار طلا تا حدی تقویت خواهد شد اما نه حدی که بسیاری افراد در ایران روی آن حساب کرده‌اند.»

عرضه نفت در بازار محدود است

این اقتصاددان درباره بازار نفت و تورم در سال ۲۰۲۴ عنوان کرد: «وضعیت بازار نفت بستگی به این دارد که اقتصاد جهانی وارد فاز رکودی بشود یا خیر. در حال حاضر مقدار عرضه نفت در بازار محدود شده است؛ بنابراین به نظر می‌رسد اوپک پلاس بتواند بازار نفت را به خوبی کنترل کند. قیمت در حال حاضر متعادل بوده و اوپک می‌تواند با کنترل عرضه این شرایط را حفظ کند. از سوی دیگر برداشت من این است که تورم کاهش پیدا می‌کند و کشورهای پیشرفته به حوالی نرخ هدف، یعنی دو درصد دست خواهند یافت. این درحالی است که بانک‌های مرکزی پیش‌بینی می‌کنند سیاست‌های انقباضی در کل سال ۲۰۲۴ ادامه پیدا کند و در سال‌های ۲۰۲۵ و ۲۰۲۶ به نرخ هدف برسد. پیش‌بینی من این است که نرخ هدف پیش از موعد و بسیار زودتر از پیش‌بینی بانک‌های مرکزی محقق خواهد شد.»

میزان تورم به احتمال زیاد به سمت شرایط عادی میل خواهد کرد. مورد دوم اینکه سیاست‌های پولی با شدتی که در حال حاضر اجرامی‌شود، احتمال ایجاد رکود در کشورهای پیشرفته را افزایش داده و در این راستا احتمال اینکه بانک‌های مرکزی نرخ‌های بهره را با سرعتی بیشتر از آنچه پیش‌بینی می‌شود کاهش بدهند، وجود دارد. مورد سوم اینکه به احتمال زیاد در فوریه، مارس و ژوئن شاهد کاهش نرخ بهره در آمریکا خواهیم بود. این موضوع منجر به

آمریکا همچنان برای کاهش تورم مصمم است

خوبی برای طیف وسیعی از سرمایه‌گذاران آمریکایی و اروپایی باشد، اما در این حال این امر سرمایه‌گذاری در حوزه طلا را نسبت به ۲۰۲۳ تقویت می‌کند. از سوی دیگر نیز به نظر می‌رسد سرمایه‌گذاری در طلا که مدتی بود به‌عنوان یکی از سه محور تقاضای طلا افت پیدا کرده بود در ۲۰۲۴ تقویت شود. همچنان اصلی‌ترین رشد تقاضا را از سمت بانک‌های مرکزی می‌بینیم؛ با در نظر داشتن این مهم افزایش ذخایر طلا در دستور بانک‌های مرکزی به‌ویژه بانک مرکزی کشورهای عضو بریکس به رهبری روسیه، چین، برزیل و سایر کشورها شاهد هستیم. بریکس در چند فصل اخیر از سال ۲۰۲۲ سهم ذخایر طلا را افزایش داده و افت تقاضای طلا از سمت تقاضای سرمایه‌گذاری به خاطر سیاست‌های پولی انقباضی را به نحوی جبران کرده است که سبب شده، روند جهانی طلا به‌طور کلی در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال قبل آن بهبود پیدا کند. پیش‌بینی می‌کنم این روند در ۲۰۲۴ ادامه پیدا کند.»

هدف‌گذاری تورم ۲ درصدی محقق نمی‌شود

گلوانی در ادامه می‌گوید: «تورم آمریکا از اوج ۹ تا ۱۰ درصد به‌طور قابل توجهی فاصله گرفته است و در حوالی ۳٫۵ درصد قرار دارد، با این حال در سال آینده تورم به هدف ۲ درصد بانک مرکزی آمریکا نخواهد رسید و این همچنان یک چالش خواهد بود. برخی معتقدند فرود نرم به‌واسطه سیاست تورم، بدون ایجاد رکود در ۲۰۲۳ موفق عمل کرده است. همچنان این احتیاط وجود دارد که در سال ۲۰۲۴ موفقیت با چالش مواجه شود و طیفی از اقتصاددانان معتقد هستند از الان نمی‌توان فرود نرم را جشن گرفت و احتمالاً در سال آتی باید دید که آیا واقعا داده‌های بخش اشتغال و بخش واقعی اقتصاد آمریکا همچنان به خوبی سال ۲۰۲۳ خواهد بود یا خیر. به احتمال قوی افت رشد اقتصادی برای آمریکا و اتحادیه اروپا را شاهد خواهیم بود. رشد اقتصادی چین نیز احتمالاً در سال آتی افت خواهد کرد، علی‌الخصوص که برای اولین بار بعد از سه دهه خالص سرمایه‌گذاری در چین منفی شد.»



روند کاهش تورم جهانی

پیمان مولوی، اقتصاددان ایرانی و تحلیلگر اقتصاد بین‌الملل نیز در گفت‌وگو با «فرهیختگان» تصریح کرد: «ما از سال ۲۰۲۰ به دلیل شیوع پاندمی کرونا در آمریکا و در تمام دنیا به غیر از ژاپن، سیاست انبساطی را در اقتصاد جهانی شاهد بودیم. تنها در اقتصاد آمریکا شاهد افزایش نقدینگی از میزان ۱۵ تریلیون دلاری به ۲۱٫۷ تریلیون دلار بودیم. این امر منجر به افزایش سطح تورم جهانی شد، به طوری که میزان تورم در آمریکا به ۹٫۴ درصد رسید. تورم از سال ۲۰۲۲ که سیاست انقباضی توسط فدرال رزرو آغاز شد تا به امروز به ۳٫۱ رسیده است. آینده اقتصاد جهان تا حد زیادی به سیاست فدرال رزرو آمریکا به‌عنوان بزرگ‌ترین و مقتدرترین بانک مرکزی جهان



مدیر مسئول:

محمد امین ایمانجانی

قائم‌مقام مدیر مسئول:

مسعود فروغی

سردبیر:

محمد زعیم‌زاده

تلفن و فکس:

۶۲۹۹۹۴۹۵ (۰۲۱)

کد پستی:

۱۱۳۵۳۳۸۱۶

چاپ:

چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی

نشانی:

خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری

روبه‌روی ساختمان بورس

ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

معرفی کتاب

در دفاع از تضمین شغل

نشست رونمایی و معرفی کتاب «در دفاع از تضمین شغل» روز دوشنبه ۴ دی ماه ۱۴۰۳ با حضور عیسی منصوری معاون سابق توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت کار، علی سرزعم رئیس مرکز مطالعات راهبردی مجمع کارآفرینان ایران، محسن محمدی ایوانکی و شادی بزرگ از مترجمان کتاب و جمعی از خبرنگاران و اهالی رسانه در محل مجمع برگزار شد. به گزارش مرکز اطلاع‌رسانی مجمع کارآفرینان ایران، عیسی منصوری با اشاره به محتوای کتاب در دفاع از تضمین شغل با بیان اینکه شرایط عمومی، سیاسی و علمی اشاره شده در این کتاب بسیار متفاوت از کشور ما است، افزود: «براساس مطالعات برانکو میلانوویچ و ارائه منحنی فیلیپس در یک بازه زمانی حدود ۲۰ ساله این‌گونه برداشت می‌شود که علی‌رغم اینکه میزان ثروت در آمریکا افزایش یافته است اما طبقه متوسط این کشور دچار افول جدی شده و بخش عمده‌ای از آنها با کاهش درآمد مواجه شده‌اند. این در صورتی است که رشد طبقه بالای جامعه

این کشور به بیش از ۳۰ درصد رسیده است. اکنون این برش مطرح می‌شود که درآمد‌های این کشور به کیجا رونه شده است؟ درحقیقت سرمایه این کشور به علت برون‌سپاری فعالیت‌های صنعتی به سمت کشورهای نظیر چین، هند و... سرازیر شده. البته یکی از مسائل اصلی و مهمی که این روزها کشورهای لیبرال‌دموکراتیک و لیبرال‌اقتدارگرا همانند آمریکا و چین با آن مواجه هستند توجه بیشتر به رانده‌مان سرمایه است تا بازدهی کار.»

در ادامه این نشست، شادی بزرگ درخصوص کتاب در دفاع از تضمین شغل تصریح کرد: «کلیات این کتاب اصلی‌ترین مبحث مطرح شده در علم اقتصاد به نام منحنی فیلیپس را به چالش می‌کشد. به این صورت که در منحنی فیلیپس گفته می‌شود تورم و بیکاری به دو دلیل رابطه عکس دارند. نخست آنکه وقتی در جامعه بیکاری وجود داشته باشد در واقع تهدیدی همه‌جانبه برای نیروی کار از طرف کارفرما ایجاد می‌شود و این موضوع نظام انگیزشی برای نیروی کار ایجاد می‌کند که همیشه بخواهد تلاش کند که کار

خود را حفظ کند. از سویی دیگر وقتی بیکاری وجود نداشته باشد اتفاقی که خواهد افتاد این است که افراد برای تعیین دستمزد، قدرت چانه‌زنی بیشتری دارند که این موضوع فردگرایی بازار کار را فراهم می‌کند و در ادامه نیز افزایش دستمزد‌ها باعث افزایش تولید و قیمت‌ها و در نتیجه تورم می‌شود. وی با اشاره به ایده‌های این کتاب درخصوص مقوله بیکاری افزود: «براساس نخستین ایده این کتاب بیکاری امری طبیعی است اما در ادامه بیکاری با استناد به دلایلی که مطرح می‌شود دیگر طبیعی نیست؛ چراکه فرد بیکار ارتباطش با شبکه‌های کل قطع می‌شود و نه تنها شانس برای اشتغال ندارد بلکه بسیاری از شانس‌های دیگر نیز از او گرفته می‌شود. ثانیاً به باور این کتاب بیکاری مانند یک ویروس گسترش پیدا می‌کند. درحقیقت به علت بیکاری، قدرت خرید کاهش پیدا می‌کند و این امر در ادامه می‌تواند هزینه بسیاری را به علت رکود و کاهش رشد اقتصادی به جامعه تحمیل کند.»

در ادامه، محسن محمدی ایوانکی با اشاره به لزوم ایجاد شغل در کشور

دلاری و با اقتصاد کوچک ۱۴۰۰ میلیارد دلاری، برزیل با ریسک متوسط و درآمد سرانه بالا و آفریقای جنوبی از جمله اعضای گروه بریکس هستند؛ از سوی دیگر نیز کشورهایی مانند ایران، روسیه، عراق و امارات نیز از جمله کشورهای تازه‌عضو شده در

این تشکل جهانی هستند. به‌رغم آنچه در ایران پمپاژ می‌شود که عضویت در بریکس می‌تواند به دلارزایی کمک کند اما بخش اعظمی از این کشورهای از شرکای تجاری اصلی ایالات متحده آمریکا نیز هستند. گروه بریکس بیشتر مانند یک کلپ همکاری عمل می‌کند. از آنجایی که تحریم‌های جهانی برای دو کشور ایران و روسیه برقرار است و این کشورها از این موضوع دچار آسیب می‌شوند، به بریکس به‌عنوان یک ابزار نجات نگاه می‌کنند. سه ماه پیش زمانی که ایران در صدد عضویت در بریکس بود و برای این موضوع گام برمی‌داشت، بانک توسعه جدید که متعلق به بریکس است درخواست وام از سوی کشور روسیه را به‌واسطه تحریم این کشور رد کرد. بریکس جمعی از کشورهای درحال توسعه با درآمد سرانه متوسط است؛ می‌توان گفت این گروه آینده‌دار است اما الزاماً کشورهای عضو بریکس از پایدارند اقتصادی بالایی برخوردار نیستند و فرآیند رسیدن آنها به نقطه قدرت زمانبر خواهد بود، کشورهای تحریم‌شده‌ای که عضو بریکس هستند در ادامه از مشکلات این گروه خواهند بود. از سوی دیگر در باره پیش‌بینی‌ای گلدمن‌ساکس و جی‌پی‌مورگان برای اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴، به نظر می‌رسد برآوردهای این بخش برای تحت فشار قرار دادن فدرال رزرو برای تسریع حرکت به سوی سیاست‌های انبساطی است.»

وضعیت اقتصاد گروه بریکس

در سال ۲۰۲۴

این اقتصاددان درباره چشم‌انداز اقتصاد جهانی کشورهای عضو گروه بریکس در ۲۰۲۴ مطرح کرد: «چین با درآمد سرانه ۱۰ هزار دلاری و اقتصاد ۱۷ هزار میلیارد دلاری، روسیه با درآمد سرانه ۱۲ هزار

گفت: «باوجود اینکه در ایران و خصوصاً در دوران پسا‌جنگ‌تحمیلی صنایع انرژی بر و مبتنی بر گاز توسعه داده شد اما متأسفانه اشتغال بسیار اندکی در کشور ایجاد شد. درحقیقت به همان نسبت که صنایع انرژی بر مانند صنایع شیمیایی مبتنی بر فلزات اساسی، سهم‌شان از صنعت صعودی است، صنایع پرکاربری مانند نساجی و غذایی و امثالهم نیز سهم‌شان از صنعت نزولی است.» محمدی ایوانکی با اشاره به دو مسیر پیش‌رو تأکید کرد: «مسیر نخست این است که به‌طور کامل نگرش مان را به سیاست صنعتی کشور تغییر دهیم و اشتغال را بزرگ کنیم و به سمت صنایع دارای شغل بالا حرکت کنیم. مسیر دیگر آن است که به گفته ولایتینا چرنوا در کتاب در دفاع از تضمین شغل، باید مشاغل عمومی را توسعه دهیم. درحقیقت ما در کشور، انبوهی از بیابان و اماکن را در اختیار داریم که می‌توانیم در صنایع خود از آنها استفاده کنیم. از سویی دیگر جمعیت کشور به سمت کهنسالی پیش می‌رود، بنابراین از این جنبش شغل‌ها باید ایجاد شود.»